

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Correspondintiele si banii de prenumeratiune
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	sè se adreseze la Redactiunea dela
" " " " " " jum. anu 2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl. pana la 200 cuvinte	„BISERIC'A si SCOL'A“
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu.
" " " " " " j. a. 3 „ 50 „		

Inaugurarea facultatii de teologie in Bucuresci.

Joi, in 12 Novembre, a avutu locu, in sal'a senatului romanu solemnitatea de inaugurare a facultatii de teologie, de fatia fiind I. Pr. S. Metropolitulu Pimate, insocitu de Dlu ministru alu cultelor V. A. Urechia P. S. S. Episcopi si Archierei, corpulu profesoralu alu facultatii impreuna cu elevii cursului superioru dela seminariulu centralu.

Dupa ceremoni'a *sântirei apei*, la care a oficiatu Archiereulu Calistratu Orleanu, elevii seminariului intonara imnulu ginteii latine, apoi d. ministru pronuncia unu discursu in care dice intr'altelè cã Sântulu Sinodu impreuna cu I. Pr. Sa Metropolitulu esprimandu dorinti'a infiintariè unei facultati de teologie, guvernulu a intielesu necesitatea ei, a intielesu cã *crearea scóleloru superióre ale bisericeii romane este redicarea unei intarite cetati de aparare*. Apoi, dupa-ce inmanuã dlui Dr. B. Constantinescu, decanulu provisoriu alu acelei facultati, decretelè ministeriale pentru numirea provisorie a profesoriloru acelei facultati, dsa adaugã: *Fie ca inspirati de faptele mariloru prelati ai bisericeii nationale, cu binecuvéntare sântulu Sinodu alu bisericeii nóstre, voi dascalii fara de anginti, ai primei facultati de teologie, se respanditi de adi inainte aurulu cuventarei intre români!*

I. Preasanti'a Sa Metropolitulu multiamescè in numele sântulu sinodu si' alu seu guvernului pentru bucuri'a ce i-a procuratu d'a serbã deschiderea facultatii de teologie. Acèsta facultate dice Preasantia Sa erã imperiosu reclamata de demnitãtea tierei si de interesele bisericesci.

P. Sa Archiereulu Inocentiu, vicariulu Santei Metropolii, luandu cuventulu in numele profesoriloru acestei facultati, dice: când ochiulu mintii se redica d'asupra fapteloru politice a-le dilei nu

póte a nu vedé cã *pârghia, care tiene omenirea este religiunea*. Preasanti'a Sa multiamescè Maiesatiloru Loru Regele si Regin'a, guvernului si in parte dlui ministru Urechia pentru deschiderea facultatii de teologie. Astfeliu s'a terminatu ceremoni'a de inaugurare a primei facultati de teologia a bisericeii ortodoxe autocefale române!

Noi salutamu cu bucurie acestu pasu inainte a clerului românu pe terenulu culturai teologice! In adevèru, erã timpulu supremu ca statulu romanu, unu statu eminentè ortodoxu, se dee *teologiei* loculu ce-i se cuvine langa celelalte sciintie universitare. Si acèst'a in interesulu atãt alu bisericeii cât si alu statului.

Romani nu trebuie se uite, cã tóte natiunile cele culte si civilisate de astadi, au ajunsu la starea loru de cultura si civilisatiune numai prin intermediulu si inriurinti'a unui cleru cultu si luminatu!

Dela ridicarea clerului, la o stare de cultura conforma misiunei sale, trebuie se incèpa si statulu românu, pentru ca se pota ridica poporulu pe o trépta égala cu popórele civilisate din occidentulu Europei!

Èr marele oratoru Cicerone marturisesce cã elu nici nu speréza a corespunde perfectu misiunei sale daca nu va posedè cunoscinti'a tuturor sciintieloru: „Ac mea quidem sententia, nemo poterit esse omni laude cumulatus orator, nisi erit omnium rerum magnarum atque artium scientiam consecutus.“¹⁾ Si preotii trebuie se se intarésca cu tóte sciintiele ca se pota corespunde inaltei loru misiuni d'a invetiã si luminã. „Pastori dupa inim'a lui, dice Domnulu prin profetulu Ieremia, sunt aceia cari pascu cu sciinti'a si cu invetiatur'a.“²⁾

¹⁾ De orat. lib. I. 89.

²⁾ Ier. III. 15.

Dela congresulu nationalu bisericescu.

Siedinti'a XVII, (16 Octomvre). Urméza la ordinea dilei raportulu comisiunei financiare asupra bugetului consistoriului metropolitanu pre anii 1882, 1883 si 1884, la pertractarea speciala care se statorosce in urmatórele: *A) Trebuintie:* 1. salariulu secretariului 1200 fl. 2. alu actuariului 800 fl. 3. a unui scriitoriu 300 fl. 4. chiri'a cancelariei cu 100 fl. 5. spesele cancelariei 500 fl. 6. simbri'a unui servitoriu 100 fl. 7. diurne si spese de calatorie a asesoriloru 1200 fl. 8. remuneratiunea cassariului si a controlorului 300 fl. 9. mobilia si procurarea cassei wertheimiane 200 fl. 10. spese neprevédute 200 fl. la olalta 4900 fl. *B) Acoperire:* 1. din economiile aniloru trecuti 1000 fl. 2. fondulu metropolitanu 600 fl. 3. Taxele apelatoriloru 100 fl. 4. Protocólele congresuale 200 fl. 5. Interese intercalarii 100 fl. 6. Contribuiri dela eparchii à 1000 fl., la olalta 3000 fl.

Pentru infiintiarea unui fond congresualu la propunerea Dlui cav. de Puscariu, congresulu a luat conclusu ca: fiesce-care deputatu concurge cu 50/0 din sum'a totala a competintieloru sale. La acestu fond se voru adauge si restulu contribuitoriloru facute mai dinainte.

Urméza raportulu comisiunei in privinti'a fundatiunei Gojdu si la propunerea comisiunei: *a)* Representantiei insarcinate cu administrarea fundatiunei i-se da absolutoriu pentru anii 1878, 1879 si 1880. *b)* Se exprima atât on. reprezentantie cât si on. comitetu administrativu multiamita congresuala pentru zelulu si ingrigirea plina de jertfa aretata pentru interesele fundatiunei si in specialu se exprima multiamita d. cav. Ioan de Puscariu. *c)* Consistoriulu metropolitanu se insarcinéza a lua dispositiuni pentru eventuala transportare a fundatiunei dela Pest'a si Sibiiu.

Cu privire la propunerea deputatului Cosma in privinti'a interpretarei §. 53 din stat. org. congresulu enuncie:

„Fie care membru alu sinodulu protopresbiteralu votéza pentru unulu dintre candidati.“

„Voturile date persóneloru necandidate nu se considera.“

„Siedulele cu mai multe nume se privescu de nule.“

„La denumire numai acele 3 persóne se potu considera, cari in sinodulu protopresbiteralu au primitu cele mai multe voturi.“

„La casu cand tóte voturile se voru fi datu numai unui candidatu sau se voru fi impartitu numai intre 2, se lasa in buna chibzuiala a consistoriului a intari pe celu alesu respective pre unulu din cei doi sau a ordina alegere noua,

cu concursu nou; daca inse si in a 2-a alegere ar avea asemenea resultatu: consistoriulu pre cât nu are esceptiune din punct de vedere alu cualificatiunei intaresce pre uniculu alesu respective pre unulu dintre cei doi presentati.“

Siedinti'a XVIII, (17. Octomvre.) Anania Trombitiasiu face propunerea urmatóre: „Cestiunea sistemisarii postulu de vicariu archidiececanu cu rangu de archiereu, decretata prin conclusulu congresualu de sub Nr. prot. 243 din anulu 1878 se deriva in totalitatea ei la sântulu sinodu archierescu cu aceea, ca inaltu acelasi se binevoiasca a face toti pasii necesari spre cât mai curenda implinire a acestei dorintie a archidiecesei. Urmata efectuare va binevoi acelu inaltu sinodu a o notifica ulteriormente congresulu la procsim'a sesiune. Congresulu inse la propunerea Dlui Babesiu trece peste acésta propunere la ordinea dilei, fiind ea decisa deja prin unu conclusu de mai nainte.

Miron Romanulu archiepiscopu si metropolitu presenta unu proiectu de conclusu, carele enunciandu-se de urgentia si luandu-se immediatu in desbatere, congresulu l'a primitu intregu, precum urméza: „Pentru a se usiorá incheierea ratiociniiloru speciali despre diurnele si spesele de caletorie ale asesoriloru consistoriului metropolitanu, — la §. 12 din Regulamentulu afaceriloru interne ale consistoriului metropolitanu se ia urmatórea dispositiune: „Membrii consistoriului metropolitanu, cari in restimpu de 30 de zile dela incheierea siedintiei consistoriale, la carea au participatu, nu-si ridica diurnele si spesele lor de caletorie, se considera a fi renunciatiu la acelea.“

Eugeniu Brote ca raportoru alu comisiunei financiare presenta bugetulu pentru sesiunea congresuala actuala, specificandu diurnele deputatoriloru 5360 fl. spese de drumu 3559 fl. 74 cr. la olalta 8919 fl. 74 cr.

Parteniu Cosma ca raportoru alu comisiunei organizatóre, referitoru la regulamentul fundatiunei Faur, presentatu din partea consistoriului metropolitanu sub l. c. Nr. 100 pentru ratificare, face propunerea, ce congresulu primind'o, enuncia de conclusu: Regulamentulu fundatiunei „Gavriil Faur de Teiusiu,“ compus prin sinodulu eparchiei Aradului in contielegere cu Inalt Prea Santi'a Sa Metropolitulu, se apróba si din partea congresulu si se alatura la protocolu.

Propunerea dep. Ioan cav. Puscariu spre a se modifica regulamentul afaceriloru interne astfelu, ca consistoriulu metropolitanu se fie autorisatu a verifica pre deputatii congresuali, congresulu o respinge si sustine si pe viitoriu

ad a₁). Deoarece n'a denegatu nime lui Iisusu libertatea vointiei si a actiunii, deoarece n'a disu nime că Christosu a mersu de sila tîraitu de duchulu celu sfântu dupa sine, in desiert si in Galilea, asia nici nu e necesaru a me încercă se combatu o negatiune, carea n'au facut'o nime espresu. Decumva Dlu autoru deduce asia ceva din opiniunea generala, apoi respunsulu urmęza în punctele urmatore.

ad b₁). Nime nu combate adevėrul acest'a, că Christosu a fostu inspiratu in tōta puterea cuventului. Ađaugu înse că nu cele 4 tecste comprōba adevėrul acest'a, pentrucă în ele nu e vorba de inspiratiune, ci că l'a dusu si s'a dusu Isusu cu duchulu ca persōna în pustie. In tecstele aceste sub terminulu pnevma are se fie întielesu duchulu celu sfântu ca persōna asistānda la ispita.

ad b₂). Nu contradicu Dlu autoru că Iisusu sciă ce se petrece în omu, ba si cele viitoare. Sciinti'a si presciinti'a lui Iisusu nu se afla exprimata în adinsu in cele 4 tecste inse, ci în altele. Dara si fara inspiratiunea aceea putea sci Iisusu internulu omulu' si ascunsele viitoriului, pentrucă Christosu si dupa intrupare n'a încetatu a fi fati'a a dou'a a s. treimi, n'a încetatu a fi Ddieu, ci prin intrupare a fostu Ddieu-omu, cu dōne natari si dōne vointie. Pogorirea Duchului celui sfânt asupra lui Christosu, sau inspiratiunea in tōta puterea cuventului, a avutu altu scopu iara nu inspiratiunea. Dara pogorirea duchului sfântu asupra lui Iisusu si inspiratiunea nu se documentęza înadinsu prin sau cu cele 4 tecsturi de la litere d) punctulu alu 2 lea.

ad b₃). Nu negu că Christosu a facutu minuni în puterea darului. Observu înse că darulu de carele vorbesce domnulu autoru, nu se întielege sub terminulu *pnevma* din cele 4 tecsturi. Terminulu acest'a pnevma nu insēmna daru, putere, inspiratiune, ci pre duchulu celu sfântu ca persōna.

ad b₄). Nu negu că resistinti'a lui Christosu în contra ispiteloru i-se ascrie lui Christosu ca meritu. Din cele 4 tecste se pare inse ca si cum Christosu ar fi reportatu invingere asupra Satanei ispititoriu cu ajutorulu spiritalulu sfântu. Indegaterea acest'a, a celor 4 tecsturi înse totusi nu i detragu nimicu din meritulul seu. Voiu face mai la vale atentu pre Dlu autoru la casuri, unde insusi Dlu autoru admite lucrarea (facerea de minuni) prin si cu ajutorulu duchului celui sfântu, fara ca asistinti'a activa a Duchului celui sfântu se fie fostu prejudiciōsa demnitatii personale a lui Iisusu Christosu.

ad c₁). Am demonstrat deja în cele trecute, că espresiunile: a duce, a luă pre cineva cu sine, nu insēmna ca celui dusu, celui luat de altulu i-ar fi lipsitu vointi'a proprie. Am demonstrat mai departe cu tecstulu din Ev. Luca cap 4. v. 1, că si S. Evangelisti n'au voitu prin usuarea espresiunilor citate se esprime altu ceva, deoarece S. Ev. Luca dice in citatulu locu: că Christosu s'a dusu cu duchulu. Sunt înse lucruri în sfânta scriptura, in cari ocuru espresiuni de aceea, cari ne potu usioru seduce la credintia că n'a fostu indemnulu propriu alu lui Christosu, deci nici meritulul lui Christosu. Din multele tecsturi de soiulu acest'a voiu luă numai unulu, si anume din Ev. Ioanu cap 3. v 16—17: „Că asia a iubitu Ddieu lumea, cătu si *pre fiulu* seu celu unulu nascutu *l'a datu*, ca totu celu ce crede întru densulu, se nu piara, ci se aiba viati'a de veci (v 16) Că n'a trimisu Ddieu *pre fiulu* seu în lume ca se judece lumea, si ca se se mantuięsa lumea prin elu (v 17).“ Sunt

iarasi multe locuri înse, din cari se vede, dar este si sciuta invetiatur'a bisericei nōstre, că Dlu Christosu de buna voie s'a datu jertfa pentru rescumperarea neamului omenescu, că a lui este meritulul mantuirei nōstre. Si din acele multe locuri citezu iarasi numai unulu, carele mi-a fostu mai la indemana. Asia d. e. serie S. Ap. Pavelu Evreiloru în cap 9 v. 25 si 26: „Iara nu ca de multe ori se se aduca *pre sine ensusi* (Christosu), precum Archie-reulu întra in cele sfinte în totu anulu cu *sānge strein* (v 25). De vreme ce s'ar fi cadiutu lui (lui Christosu) de multe ori a patimi de la alcătuirea lumii, iara acum odata la sfirsitulul veacuriloru spre respirea pacatului prin *jertfa sa* sau aratatu (v 26).“

E încontestabilu că espresiunile din cap 3 v. 16 si 17 (S. Ioan) a dá, a tramite pre alu seu pentru seversirea sau esecutarea vre unei lucrari sunt mai multu evalificate pentru dovedirea celoru afirmate de Dlu autoru ad c₁. Espresiunile aceste ar indreptati ore cumva pre Dlu autoru se sustiena, că lui Christosu i-a lipsitu indemnulu propriu, prin urmare Christosu e si lipsitu de meritulul rescumperarei nōstre, avendu acestu meritu a se atribui lui Ddieu Tatalu. Atunci inse ne contradice S. Apostolu Pavelu, carele invētia în pasagiulu epistōlei sale tramisa Evreiloru, că Christosu s'a adusu (tramisu) pre sine ensusi, nu jertfānd sānge streinu, ci propriulu seu sange. Dupa modulu de dovedire alu Dlu autoru firesce că nu se pōte negă contradicerea acest'a. Luāndu înse in consideratiune cele desconsiderate de Dlu autoru ne vom convinge numai de cătu, că contradicerea e numai paruta, dar înrealitate nu esista. Despre acēsta ne vomu încredintia în punctulu urmatoriu.

ad C₂). Si daca duchulu celu sfântu a învinsu pre Satanu, nu este meritulul lui Iisusu, ci alu Duchului sfântu, caruia Iisusu i-a servitu numai ca mijlocu, ca unēlta. Estu modu argumentęza Dlu autoru aici, iara în punctulu urmatoriu:

ad c₃). Consecinti'a urmata din premisa este înse o blasfemie în contra lui Iisus. Falsitatea ei dovedesce că si premisi'a este falsa. Prin urmare falsa este esplicarea tecstelor citate cu: Duchulu sfântu a dusu pre Iisusu în desiertu, în Galilea.

Am înpreunatu ambele puncte, pentru ca se evitu repetarile prea multe, deci ambele puncte le voiu tractă deodata.

(Va urmă.)

D i v e r s e .

* **Congresulu bisericescu serbescu** pentru alegerea de Patriarchu s'a deschisu in 15 Nov. st. v. presenti fiindu episcopii: *Angelici, Stoicovici* si *Voinovici*, si 69 de deputati. Angelici administratorulu patriarchalu a salutatu adunarea in numele consistoriului metropolitanu. Dupa acēsta o deputatiune plecā se invite pre commissariulu regescu la sediintia. Acēsta sosiindu fu intempiatu la usi'a intrarii de cei trei episcopi, pe urma salutā adunarea mai antaiu in limb'a magiara, dispuse cetirea rescriptului reg. in limb'a magiara apoi *in traducerea serbesca*. Rescriptulu accentuaza congresulu ca se se arete demnu de grati'a Monarhului prin resolvarea corecta si matura a problemei sale. In privinti'a deviitoriului patriarchu, marea majoritate dōresce la acēsta dignitate pe Episcopulu Stoicoviciu. Er' o minoritate fōrte redusa, voiesce pe favoritulul gaveraului, pe Epis. Angelics.

* **Muzica bisericească.** P. S. S. Episcopulu Melhisedec a prezentatu Sinodulu bisericeii din Romania unu memoriu, in care se propune schimbarea cu totulu a muziceii noastre religioase. A si venitu in adeveru timpulu, pentru a se face acést'a reforma in muzica bisericească in Romania.

† **Necrologu.** Invetiatoriuu de a III clasa gr. or. *Vasilu Apahideanu* din comuna B-Comlosiu nascutu in Turda, Transilvani'a, in urm'a unui morbu indelungatu si dupa impartasirea cu santele taine a in cetatu din viéti'a in 14/26 nov, a. c. la 12 óre nóptea in etate de 31 ani si I anu alu fericitei lui casatorii. Fia-i tierin'a usióra si memoria binecuventata.

Concursu.

Devenindu vacantu unu, eventualu done stipendii, din fundatiunea fericitei *Elena Ghiba Birt'a*, pentru distribuira lor se escrie concursu, cu terminu pana la **1/13 Decembre 1881.**

1. Dela recurinti se cere se probeze: Cumca suntu de religiunea gr. orientala, si de nationalitate romana ori gréca, nascuti in careva din comitatele Aradu, Bihoru, Bichisiu, Cianadu;

2. Cumca studiaza in órecare institutu publicu, cu succesu distinsu, si au buna purtare morala, cum si cá ar fi lipsiti de mediulócele trebuincioase.

3. Rudeniile fericitei fundatrice, si anume sucesorii acelora, cari se tragu dela parintele testatorei *Michailu Birta* fostu parochu gr. or. in Bichisiu, si si cele dela mama ei *Ana Neamtiu* din Ienopolea, — ori unde s'ar afla, — vor avea preferintia.

Recurentii la vreunul din aceste stipendii vor avea asi inaintá rugarile lor, instruite cu recerintiele de susu, — subscrisului cá presiedinte alu comitetulu fundatiunei *Birta*.

Aradu 2/14 Novembre 1881.

Ioanu Metianu m. p.

Episcopul Aradului.

Conformu decisiunei Ven. Consistoriu alu Aradului din 27 Augustu. Nr. 1781 din a. c. se escrie concursu pe parochi'a *Chelmacu* — care e clasificata de I. clasa — in Protopresviteratulu *Lipovei*, Cottulu *Timisiu*, cu terminu de alegere **pe 20 Decembre st. v. din a. c.** Emolumintele impreunate cu acésta parochia sunt:

1. Platiu parochialu fara casa.
2. Una sesiune de pamentu aratoriu si livada.
3. Dela 230 Nri de case cate una mesura cucurdu in bombe.
4. Stolele usuate de pana acuma.

Recursele instruate in sensulu statutulu org. bis. adresate catra comitetulu paroch. din *Chelmacu*, au a se trimite Reverendis. Domnu *Ioanu Tieranu* Protopresviteru tractualu in *Lipov'a* — pana in diua de alegere.

Dela recurenti se recere a se presentá in biserica din locu spre a-si aretá desteritatea in cantare si predica.

Chelmacu 15 Novem. 1881.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **Ioanu Tieranu** m. p. Protop.

Sub datulu 20. Iuliu a. c. conformu ordinat. ven. consistoriu gr. or. *Oradanu* din 15/27. Iuniu a. c. Nr. 676. B. pentru indeplinirea vacantei parochie de clasa III. *Dumbraviti'a de codru*, din protopresbiteratulu *Oradi mare* s'a publicatu concursu in fói'a „Biserica si Scóla“ sub Nr. 34. dara indeplinirea n'a succesu, deci se escrie de nou concursu cu terminu de alegere **pe 13. Decemvre a. c. st. v.**

Emolumintele suntu:

1. Dela 150. de case dela tota cas'a una vica de cucuruzu sfarmatu computatu la 185 fl.

2. Stólele preotiesci indatinatate computate la 120 fl.

3. 12 jugere de pamentu a caroru folosu anualu se computu la 100. fl.

Doritorii de a recurge pentru parochi'a acést'a suntu avisati: recursurile sale motivate cu documinte necesarie si intitulate comitetulu parochialu din *Dumbraviti'a de codru*, pana la 10. Decemvre a. c. st. v. ale substerne protopresviterulu concerninte *Simeonu Bic'a*, in *Oradea mare* (*Nagy-Várad*) — alegerea sa va efptui in faci'a loculu in 13. Decemvre a. c. st. v. in órele de diminéti'a.

Dumbraviti'a de codru, 8. Noemvre 1881. st. v.

Comitetulu parochialu.

Incontielegere cu mine: **Simeonu Bic'a** protopres. *Oradi mare*.

Statiunea invetiatorésca gr. or. din comun'a *Giresiu*, apartienatoria la inspectoratulu cercualu de scóle *Oradea mare* facandu-se vacanta, pentru indeplinirea acelei statiuni se escrie concursu cu terminu de alegere **pe 21 Noemvre a. c. st. vechiu.**

Emolumintele suntu:

1) Cuartiru liberu cu unu intravilanu,

2) 22. jugere de pamentu aratoriu de prima clasa acarui venitu se pretiuesce anualminte la 500 fl.

3) Pentru invetiatoriu unu metru de lemne, éra pentru incaldirea scólei paie cate voru fi de lipsa.

4) Alegandulu invetiatoriu totodata va fi si cantoru bisericescu si se va folosi de stólele cantorale a name dela mormentarea celoru mari 1 fl. dela celoru mici 50 cr.

5) Dela tóta casa dupa care este pamentu 50 cr., Doritori de a recurge pentru acést'a statiune suntu avisati de a si tramite recursurile instruate cu documentele necesarie pana in 18. Noemvre a. c. st. v. la inspectorulu cercualu *Simeon Bica* protopresbiterulu gr. or. din *Oradea-mare* (*Nagy-várad*) totu odata suntu poftiti, ca pana la terminulu de alegere intru un'a dumineca séu serbatórie se se prezenteze la S. Biserica pentru de asi adeveri desteritatea in cantari si tipicu.

Giresiu 10. Octomvre 1881 st. v.

Comitetulu parochialu.

Cu intielegerea mea: **Simeon Bica** Protopopu: *Oradi-mari*.